

УДК 355.45

В. В. Овчаренко

Г. М. Мірошніченко

МІЖНАРОДНІ ВОЄНІЗОВАНІ ПОЛІЦЕЙСЬКІ СИЛИ У МИРОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОБСЄ

Організація з безпеки і співробітництва в Європі є основним інститутом щодо підтримання миру та безпеки в регіоні її дії і розглядається як ключовий інструмент для врегулювання і припинення конфліктів (кризових ситуацій).

Ключові слова: миротворча діяльність, воєнізовані поліцейські сили, мережецентрична операція, системний комплекс, коаліція воєнізованих поліцейських сил.

Постановка проблеми. У проведенні миротворчої діяльності регіональної організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) виникає проблемна ситуація, яка полягає у невизначеності складу міжнародного контингенту правоохоронних сил безпеки держав – членів ОБСЄ.

Вирішення проблемної ситуації залежить від розв'язання протиріччя між виникненням необхідності створення сприятливих умов для стабілізації обстановки та потребою визначення складу міжнародного контингенту правоохоронних сил безпеки (воєнізованих поліцейських сил) регіональної системи ОБСЄ.

Актуальність теми визначається відсутністю права застосування національних збройних сил держав – членів ОБСЄ у забезпеченні миротворчої діяльності регіональної системи ОБСЄ, що передбачає залучення міжнародного контингенту воєнізованих поліцейських сил до оперативного підтримання (забезпечення) превентивної дипломатії під егідою ОБСЄ.

Мета статті – визначення миротворчого контингенту спеціального та оперативного призначення міжнародних воєнізованих поліцейських сил щодо створення сприятливих умов для стабілізації обстановки та визначення можливих форм і методів застосування зазначених сил для підтримання (забезпечення) миротворчої діяльності регіональної системи ОБСЄ.

Об'єкт дослідження – застосування воєнізованих поліцейських сил у ході оперативного підтримання превентивної дипломатії у ході врегулювання кризової ситуації.

Предмет дослідження – визначення складу, форм та методів застосування миротворчого контингенту воєнізованих поліцейських сил під час виконання завдань у ході врегулювання кризової ситуації.

Виклад основного матеріалу. Держави – члени системи регіональної організації з безпеки та співробітництва в Європі відповідно до ст. 43 Глави VII Статуту ООН у разі виникнення кризової ситуації зобов'язані виділяти національні поліцейські формування, що дає можливість об'єднання виділених національних формувань в єдину організацію (коаліцію), створення якої пропонується через конструювання системного комплексу воєнізованих поліцейських сил ОБСЄ [1, 2].

Конструювання системного комплексу (організації) воєнізованих поліцейських сил потребує проведення функціонально-цільового аналізу (синтезу) за заданою функцією, яка означає спроможність комплексу до миротворчої діяльності та саму миротворчу діяльність у ході врегулювання кризової ситуації [2].

Відповідно до конструювання системного комплексу виникає потреба у визначенні цільової спрямованості міжнародних воєнізованих поліцейських сил, що передбачає проведення цільового аналізу (синтезу) шляхом послідовної декомпозиції системно формуючої мети за ознакою охоплення миротворчою діяльністю системного комплексу на регіонально-локальному та локально-державному рівнях.

Для отримання більш повного уявлення щодо цільової спрямованості системного комплексу цільовий аналіз (синтез) доцільно провести

відповідно до загальної мети регіональної системи ОБСЄ, яка полягає у створенні сприятливих умов для стабілізації міжнародної обстановки згідно з прийнятим рішенням Постійної Ради ОБСЄ (ціль верхнього рівня).

1. На регіонально-локальному рівні для досягнення мети регіональної системи ОБСЄ визначається головна системно формуюча ціль системного комплексу, яка полягає у створенні сприятливих умов для стабілізації воєнно-політичної обстановки (ціль нижнього рівня).

2. На локально-державному рівні для досягнення головної системно формуючої мети вибирається часткова системно формуюча ціль воєнізованих поліцейських сил держав – членів ЄС та сил охорони правопорядку держави, яка полягає у створенні сприятливих умов для стабілізації стратегічної обстановки (ціль неелементарна).

Визначення цільової спрямованості означає, що системний комплекс набуває властивості взаємозалежності з оточуючим середовищем і характеризується тим, що формує та проявляє властивості у процесі взаємодії з оточуючим середовищем [2].

Відповідно до досягнення головної системно формуючої мети системного комплексу виникає необхідність у визначенні функціональної спрямованості, що передбачає проведення функціонального аналізу шляхом послідовної декомпозиції функцій за ознакою охоплення миротворчою діяльністю системного комплексу на регіонально-локальному та локально-державному рівнях.

Для отримання більш повного уявлення щодо функціональної спрямованості системного комплексу функціональний аналіз (синтез) доцільно провести відповідно до функціонального призначення регіональної системи ОБСЄ, яка означає миротворчу діяльність у ході врегулювання кризової ситуації.

1. На регіонально-локальному рівні – для досягнення загальної мети регіональної системи ОБСЄ системний комплекс, у межах своєї компетенції, спрямовується на виконання основних миротворчих завдань, зміст яких полягає в оперативно-силовому підтриманні превентивної дипломатії ОБСЄ.

2. На локально-державному рівні – для досягнення загальної мети регіональної системи ОБСЄ системний комплекс, у межах своєї компетенції, призначається для виконання основних миротворчих завдань, зміст яких полягає у придушенні (стримуванні) актів агресії

шляхом проведення миротворчої операції у ході превентивного розгортання воєнізованих поліцейських сил.

У результаті визначення основних миротворчих функцій (оперативних завдань) виявляються взаємозв'язки між структурними компонентами системного комплексу та їх функціями, що передбачає (обумовлює) проявлення функціональної залежності:

- між компонентами системного комплексу;
- між окремими компонентами та системним комплексом у цілому;
- між системним комплексом у цілому та регіональною системою ОБСЄ, компонентом якої він є сам.

Відповідно до виконання визначених функцій (оперативних завдань) системного комплексу виникає необхідність у структуризації організації, що передбачає проведення структурного аналізу (синтезу) шляхом послідовної декомпозиції за ознакою оперативної належності національних правоохоронних формувань, у рамках якого з'являється можливість виділення певних підсистем (компонентів) на регіонально-локальному та локально-державному рівнях [2].

1. Під егідою ОБСЄ на регіонально-локальному рівні можуть виділятися підсистеми:

оперативна підсистема (компонент) – мережа, до якої можуть надходити сили та засоби таких контингентів:

- переговorna місія операційного центру ОБСЄ;
- миротворча місія операційного центру ОБСЄ;
- оперативна група системного комплексу воєнізованих поліцейських сил ОБСЄ;

підсистема координації (компонент) – мережа, до якої можуть надходити сили та засоби Центру з припинення конфліктів ОБСЄ.

2. Під егідою ОБСЄ на локально-державному рівні можуть виділятися підсистеми:

оперативна підсистема (компонент) – мережа, до якої можуть надходити сили та засоби таких контингентів:

- спостережні групи миротворчої місії ОБСЄ;
- воєнізовані поліцейські формування спеціального призначення держав – членів ЄС;
- військові формування оперативного призначення сил охорони правопорядку держави;
- підсистема управління – мережа, до якої можуть надходити сили та засоби Центрального командування та штаб-квартири відповідних міжнародних поліцейських контингентів.

У результаті конструювання системного комплексу організація воєнізованих поліцейських сил являє собою сукупність взаємопов'язаних мереж (компонентів) і виступає складною мережевою структурою внутрішньої упорядкованості взаємовідносин між ними, узгодженості та взаємодії й означає, що системний комплекс набуває властивості структурності, яка характеризується тим, що поведінка комплексу обумовлена не стільки особливостями окремих мереж (компонентів), скільки властивостями його структури [2].

Для визначення значущості системного комплексу виникає потреба проведення структурно-функціонального аналізу (синтезу) стратегії поведінки комплексу під час виконання миротворчих завдань шляхом здійснення планування та координації (формування стратегії поведінки) за ознакою централізованості під впливом системно формуючого фактора.

Для отримання більш повного уявлення щодо значущості (ролі та місця) системного комплексу планування та координацію пропонується провести для своєчасного реагування на зміни оперативної обстановки і зовнішнього впливу відповідно до цільового призначення на регіонально-локальному та локально-державному рівнях.

На регіонально-локальному рівні з метою створення сприятливих умов для стабілізації воєнно-політичної обстановки поведінка оперативного компонента комплексу виражається у здійсненні планування та координації спільних оперативних та дипломатичних дій щодо підтримання превентивної дипломатії в ході врегулювання кризової ситуації.

На локально-державному рівні з метою створення сприятливих умов для стабілізації стратегічної обстановки поведінка оперативного компонента комплексу виражається в узгодженості спільних оперативних та дипломатичних дій під час виконання миротворчих завдань у придушенні (стримуванні) актів агресії в ході врегулювання кризової ситуації.

У процесі формування (планування та координації) стратегії поведінки оперативних компонентів проявляються взаємозв'язки управління та взаємодії між ними, що означає таке:

1) системний комплекс на регіонально-локальному рівні отримує функцію обслуговування регіональної системи ОБСЄ під

час проведення превентивної дипломатії в ході врегулювання кризової ситуації;

2) системний комплекс на локально-державному рівні виконує основну роль у придушенні (стримуванні) актів агресії в ході врегулювання кризової ситуації.

У результаті формування стратегії поведінки системного комплексу на регіонально-локальному та локально-державному рівнях проявляється інтегративна властивість емерджентності, що обумовлює появу нових властивостей, не притаманних воєнізованим поліцейським силам (мережецентричним компонентам), які надходять до складу системного комплексу, і означає, що комплекс набуває властивості спроможності до оперативно-силового підтримання превентивної дипломатії регіональної системи ОБСЄ.

Відповідно до конструювання системного комплексу визначені контингенти воєнізованих поліцейських сил можуть являти собою цілісну міжнародну коаліцію (організацію), яка виконує основну роль в оперативно-силовому підтриманні миротворчої діяльності регіональної системи ОБСЄ [2].

Підтримання (забезпечення) миротворчої діяльності регіональної системи ОБСЄ пропонується в аспекті концепції мережецентричних війн, сутність якої полягає у налагодженні нового інформаційного простору через інтеграцію мережецентричного миротворчого контингенту воєнізованих поліцейських сил в єдину мережу, в рамках якої можуть розгортатися основні оперативні та дипломатичні дії [3].

Здійснення оперативно-силового підтримання превентивної дипломатії ОБСЄ пропонується в рамках операції на основі ефектів (ефект – функціональний результат оперативно-дипломатичних дій міжнародної коаліції), яка (операція) являє собою сукупність оперативних та дипломатичних дій міжнародної коаліції, що спрямовані на формування стратегії поведінки мережецентричних контингентів воєнізованих поліцейських сил у ході врегулювання кризової ситуації.

Застосування міжнародної коаліції воєнізованих поліцейських сил регіональної системи ОБСЄ пропонується у формі міжнародної миротворчої операції (ММО), яка може являти собою сукупність узгоджених і взаємопов'язаних за метою, місцем і часом одночасних, послідовних та безперервних дипломатичних дій спостережних груп місії ОБСЄ, оперативних дій миротворчих

контингентів держав – членів ЄС та сил охорони правопорядку держави, які проводяться у взаємодії з оперативною групою операційного центру ОБСЄ за єдиним замислом і планом для оперативного-силового підтримання превентивної дипломатії та придушення (стримування) актів агресії у встановлений період часу і під єдиним керівництвом.

Для проведення міжнародної миротворчої операції пропонується спосіб ведення оперативного-дипломатичних дій, який полягає в інтеграційному застосуванні визначених миротворчих контингентів та миротворчої місії міжнародної коаліції у ході забезпечення взаємодії з операційним центром ОБСЄ в єдиний мережевий простір, в якому й розгортаються основні оперативного-дипломатичні дії, а також їх міжнародно-правове забезпечення [3].

Налагодження єдиного мережевого простору забезпечує отримання загальнорозвідувальної інформації від спостережних груп миротворчої місії та миротворчих контингентів коаліції, що дозволяє органам управління доведення своєчасної достовірної та повної інформації про оперативну обстановку при узгодженні та координації спільних оперативного-дипломатичних дій і спрямовується:

– на досягнення оперативної переваги через самосинхронізацію структури мережецентричного контингенту шляхом створення змішаних спостережних та антизлочинних (антитерористичних) мобільних груп для ведення автономних оперативного-дипломатичних дій щодо отримання конкретного результату (базового ефекту) при підтриманні превентивної дипломатії та одержання конкретного результату (адресного ефекту) у разі придушення (стримування) актів агресії під час підготовки та в ході проведення ММО;

– на досягнення загальнорозвідувальної переваги через налагодження взаємного інформування на рівні відповідних органів управління коаліції та операційного центру ОБСЄ для забезпечення оперативного-дипломатичних дій під час підготовки та в ході проведення ММО;

– на досягнення переваги в управлінні оперативним контингентом коаліції через використання супутникового (космічного) зв'язку та проведення відеоконференцій через Інтернет для передачі загально-розвідувальної

інформації в масштабі реального часу в ході підготовки та проведення ММО.

Відповідно до застосування миротворчого контингенту воєнізованих поліцейських сил їх миротворча діяльність полягає у проведенні міжнародної миротворчої операції для оперативного-силового підтримання превентивної дипломатії у ході врегулювання кризової ситуації.

Висновки

Стосовно участі міжнародних воєнізованих поліцейських сил у миротворчій діяльності регіональної системи ОБСЄ виявляється, що:

1) у разі об'єднання контингентів воєнізованих поліцейських сил у міжнародну коаліцію регіональна система ОБСЄ отримує можливість досягнення сприятливих умов зі стабілізації обстановки для проведення превентивної дипломатії у ході врегулювання кризової ситуації;

2) у разі застосування контингентів воєнізованих поліцейських сил у складі міжнародної коаліції регіональна система ОБСЄ одержує можливість проведення миротворчої операції для оперативного-силового підтримання превентивної дипломатії у ході врегулювання кризової ситуації.

Список використаних джерел

1. Богданович, В. Ю. Теоретико-методологічні основи забезпечення національної безпеки України [Текст] : монографія : у 7 т. – Т. 4 : Воєнна безпека держави і шлях її забезпечення / В. Ю. Богданович, І. Ю. Свіда, Є. Д. Скумін ; за заг. ред. Є. Д. Скуміна. – К. : НА СБ України, 2012. – 464 с. – С. 116–131.

2. Сурмин, Ю. П. Теория систем и системный анализ [Текст] : учеб. пособие / Ю. П. Сурмин. – К. : МАУП, 2003. – 368 с.

3. Савин, Л. В. Сетецентричная и сетевая война. Введение в концепцию [Электронный ресурс] / Л. В. Савин. – Режим доступа : [http://spkurdyumov.ru/networks/setevye-ugro zy/](http://spkurdyumov.ru/networks/setevye-ugro-zy/) – Загл. с экрана.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2017 р.

Рецензент – доктор військових наук, професор М. О. Єрмошин, Національна академія Національної гвардії України, Харків, Україна.

УДК 355.45

В. В. Овчаренко, Г. Н. Мирошниченко

**МЕЖДУНАРОДНЫЕ ВОЕНИЗИРОВАННЫЕ ПОЛИЦЕЙСКИЕ СИЛЫ
В МИРОТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБСЕ**

Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе является основным институтом по поддержанию мира и безопасности в регионе ее действий и рассматривается в качестве ключевого инструмента для урегулирования и прекращения конфликтов (кризисных ситуаций).

Ключевые слова: миротворческая деятельность, военизированные полицейские силы, сетевая операция, системный комплекс, коалиция военизированных полицейских сил.

UDC 355.45

V. V. Ovcharenko, G. M. Miroshnichenco

INTERNATIONAL PARAMILITARY POLICE FORCES IN PEACE OPERATIONS OF OSCE

Organization of security and cooperation in Europe (OSCE) is the main regional institution in maintaining peace and security in its area of responsibility and is considered a key instrument to reconcile and stop conflicts (crisis situations).

Keywords: peacemaking activity, paramilitary police forces, network-centric warfare, system complex, coalition of the paramilitary police forces.

Овчаренко Вячеслав Володимирович – кандидат військових наук, доцент, начальник факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України

Мірошниченко Геннадій Миколайович – старший викладач кафедри підготовки студентів за програмою підготовки офіцерів запасу Національної академії Національної гвардії України